

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาชุมชน

จัดทำโดย นางสาวฝน สังข์วงศ์

ตำแหน่ง นักพัฒนาสังคมชำนาญการ

สังกัด ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม สำนักงานเขตคันนายาว

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารมหานครระดับต้น รุ่นที่ ๒๙
สถาบันพัฒนาข้าราชการกรุงเทพมหานคร
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐

๑. ชื่อเรื่อง การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาชุมชน

๒. หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานครในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีภาระหน้าที่ในการบริหารราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ ตลอดจนกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้บริการแก่ประชาชนในพื้นที่เขตกรุงเทพมหานคร ทั้งด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม สุขอนามัย การศึกษา สิ่งแวดล้อม ฯลฯ และการสร้างชุมชนให้มีความเข้มแข็ง โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้กรุงเทพมหานครเป็นเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน ตรงตามนโยบาย“รักกรุงเทพฯ ร่วมสร้างกรุงเทพฯ” มหานครแห่งความสุข มหานครแห่งการเรียนรู้ และมหานครแห่งโอกาสสำหรับทุกคน ประกอบกับแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๓) กรุงเทพมหานครมุ่งเน้นการพัฒนาเมือง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนควบคู่กันเพื่อพัฒนากรุงเทพมหานครให้เป็นมหานครน่าอยู่อย่างยั่งยืน ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมือง การดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนในกรุงเทพมหานคร จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือจากประชาชน เป็นกลไกในการขับเคลื่อนงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยให้ความสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนอย่างต่อเนื่อง

กรุงเทพมหานคร ได้ตราระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ.๒๕๕๕ หมวด ๑ ข้อความทั่วไป ข้อ ๖ ในระเบียบนี้ได้กำหนดแนวทางการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง จำเป็นต้องเริ่มต้นที่การพัฒนาคนให้รู้จักตัวเอง รู้ปัญหาของตนเองและชุมชน รู้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน และเชื่อว่าตนจะพึ่งตัวเองได้ จนนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง โดยเริ่มจากการค้นพบศักยภาพของตนเอง ค้นพบภูมิปัญญาของตนเอง ค้นพบแนวทางที่จะพัฒนาตนเองจากทุนเดิมที่มีอยู่ ซึ่งจำเป็นต้องอาศัยการพัฒนาการเรียนรู้ การร่วมคิดร่วมทำ และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ตลอดจนมีการเชื่อมโยงและประสานงานกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่สอดคล้องและเหมาะสมกับพื้นที่ จนเกิดชุมชนพึ่งตนเองได้ พร้อมทั้งนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาประยุกต์เป็นแนวทางการดำเนินงานเน้นการพึ่งตนเอง โดยสร้างสังคมแห่งการเอื้ออาทรพึ่งพาอาศัยกันนำไปสู่วิถีการคิด และการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของชุมชน/ท้องถิ่นต่อไป และระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน พ.ศ.๒๕๕๔ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕ ได้สนับสนุนค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการสนับสนุนการพัฒนาชุมชน ตามอัตราที่แต่ละชุมชนเบิกได้ ดังนี้ จำนวน ๕,๐๐๐.-บาท จำนวน ๗,๕๐๐.-บาท และจำนวน ๑๐,๐๐๐.-บาท เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานพัฒนาชุมชน ในด้านต่างๆ ให้กับคณะกรรมการชุมชน เพื่อขับเคลื่อนการทำงานให้ประชาชนในชุมชน มีสุขภาวะที่ดี มีการจัดกิจกรรมการพัฒนาชุมชนได้ครบทั้ง ๕ ด้าน ประกอบด้วย ด้านกายภาพ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านเศรษฐกิจ ด้านสังคม ด้านอนามัย และด้านจิตใจ

สำนักงานเขตคันนายาว มีพื้นที่ขนาด ๒๕,๙๘๐ ตารางกิโลเมตร ประชากร จำนวน ๙๕,๓๔๔ คน มีจำนวนบ้าน ทั้งสิ้น ๔๑,๔๙๙ หลังคาเรือน (ข้อมูล ณ เดือน พฤศจิกายน พ.ศ.๒๕๕๙) ได้แบ่งการปกครอง ออกเป็น ๒ แขวง ได้แก่ แขวงคันนายาว จำนวน ๒๐ ชุมชน และแขวงรามอินทรา จำนวน ๒๑ ชุมชน มีชุมชนที่จัดตั้งเป็นชุมชนตามระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ.๒๕๕๕ จำนวน ๔๑ ชุมชน ซึ่งทุกชุมชนมีคณะกรรมการชุมชนครบตามจำนวนที่ระเบียบ

กรุงเทพมหานครกำหนด คือ ไม่น้อยกว่า ๗ คน และไม่เกิน ๑๕ คน ช่วยประสานการดำเนินงานพัฒนาชุมชน โดยสำนักงานเขตเป็นผู้สนับสนุน ผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน และประชาชนในชุมชน เป็นผู้ร่วมดำเนินการพัฒนาชุมชนของตนเอง มีโครงสร้างของคณะกรรมการชุมชน ประกอบด้วย ประธานกรรมการชุมชน รองประธานกรรมการชุมชน เลขานุการ เหรัญญิก นายทะเบียน ประชาสัมพันธ์ และตำแหน่งอื่นๆ มีหน้าที่ดำเนินการพัฒนาชุมชนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นอย่างมีแบบแผน โดยให้ประชาชนในชุมชนมีส่วนร่วม และเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาชุมชนในด้านต่างๆ และเสริมสร้างกระบวนการการมีส่วนร่วมขององค์กรภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และผู้ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น แต่เนื่องจากคณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตคันนายาว มีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการชุมชน เนื่องจากครบวาระการดำรงตำแหน่ง ทำให้การบริหารจัดการดำเนินงานเป็นไปอย่างไม่ต่อเนื่อง จึงทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในแนวทางการพัฒนาชุมชน ตามที่ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ.๒๕๕๕ กำหนด เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ประชาชนในชุมชนไม่ให้ความสำคัญในกิจกรรมต่างๆ เพราะขาดความเชื่อมั่น ไม่มีความไว้วางใจ ในการบริหารจัดการชุมชน ประกอบกับประชาชนในพื้นที่เขต มีความหลากหลายในด้านสังคม และวัฒนธรรม ทำให้มีความคิดเห็นแตกต่างและขัดแย้งกัน ดังนั้น จากปัญหาที่เกิดขึ้น มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานต้องส่งเสริมศักยภาพในการบริหารจัดการชุมชนให้แก่ ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน เพื่อให้สามารถดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนผ่านกระบวนการเรียนรู้ให้ประชาชนพึ่งตนเอง และพัฒนาตนเอง โดยการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ซึ่งนับเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาอย่างยั่งยืน เพราะนอกจากจะเป็นการให้โอกาสประชาชนในชุมชนได้กำหนดทิศทางการพัฒนาชุมชนของตนเอง ตามสภาพปัญหา ตรงตามความต้องการที่แท้จริง ยังสอดคล้องกับบริบทของชุมชน ที่มีลักษณะเฉพาะ อีกทั้ง ยังเป็นการใช้ศักยภาพของประชาชนในการเกื้อหนุนให้เกิดการบูรณาการ การมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ และการสร้างความเท่าเทียม และความเสมอภาคในชุมชน

ผู้เสนอผลงาน ในฐานะที่เป็นบุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านการพัฒนาชุมชน ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการส่งเสริมศักยภาพในด้านการบริหารจัดการชุมชนของให้แก่ผู้นำชุมชน และคณะกรรมการชุมชน เพื่อให้สามารถบริหารจัดการชุมชนของตนเอง ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน นำสู่ชุมชนเข้มแข็งอย่างยั่งยืน จึงได้เสนอแนะให้มีการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในหลักการพัฒนาชุมชน ให้แก่คณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตคันนายาว ในครั้งนี้

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการชุมชน และประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

๓.๒ เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่คณะกรรมการชุมชน ในการจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนของตนเอง

๓.๓ เพื่อส่งเสริมให้คณะกรรมการชุมชนเบิกจ่ายเงินสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชนให้เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

๔. เป้าหมาย

จัดการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในหลักการพัฒนาชุมชนให้แก่คณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตคันทันยาว แบบไป - กลับ เป็นเวลา ๒ วัน ผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วย คณะกรรมการชุมชน จำนวน ๔๑ ชุมชนๆ ละ ๓ คน รวมทั้งสิ้น ๑๒๓ คน

๕. ความรู้ที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

๑. หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางปฏิบัติเพื่อให้ชีวิตดำเนินไปในทางสายกลางที่เหมาะสม สอดคล้องกับวิถีความเป็นอยู่อันเรียบง่ายของคนไทย ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับประชาชนทุกระดับ ทั้งระดับ บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร และระดับประเทศได้ โดยมีคุณลักษณะที่สำคัญ

คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติตนได้ทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย ๓ คุณลักษณะ พร้อมๆ กัน ดังนี้

๑. ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดีต่อ ความจำเป็นและเหมาะสมกับฐานะของตนเอง สังคม สิ่งแวดล้อม รวมทั้งวัฒนธรรมในแต่ละ ท้องถิ่น ไม่มากเกินไป ไม่น้อยเกินไป และต้องไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

๒. ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจ ดำเนินการเรื่องต่างๆ อย่างมีเหตุผลตามหลัก วิชาการ หลักกฎหมาย หลักศีลธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมที่ดีงาม คิดถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องอย่างถ่วงถ่วงโดยคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจาก การกระทำนั้นๆ อย่างรอบคอบ

๓. ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงในด้าน เศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม เพื่อให้สามารถปรับตัวและรับมือได้อย่างทันที่่วงที่ เงื่อนไขสำคัญ เพื่อให้เกิดความพอเพียง การตัดสินใจและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต้องอาศัย ทั้งเงื่อนไขคุณธรรม หลักวิชา และเงื่อนไขชีวิตเป็นพื้นฐาน

เงื่อนไขคุณธรรม เสริมสร้างพื้นฐานจิตใจ ของคนในชาติให้มีความซื่อสัตย์สุจริต รู้รัก สามัคคี ไม่โลภ ไม่ตระหนี่ และรู้จักแบ่งปันให้ผู้อื่น

เงื่อนไขหลักวิชา อาศัยความรู้รอบรู้รอบคอบ และระมัดระวังอย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้วางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน

๒. แนวคิดการพัฒนา

ความหมายการพัฒนาชุมชน

คือ การดำเนินการเพื่อให้ชุมชนเกิดการเปลี่ยนแปลง ที่ดีขึ้น อย่างมีแบบแผน ทั้งทางกายภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม อนามัยและจิตใจ โดยให้ประชาชน มีส่วนร่วมและเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา

“ชุมชน” หมายความว่า บริเวณที่กลุ่มคนอาศัยอยู่ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีวิถีชีวิตที่เกี่ยวข้องกัน “สมาชิกชุมชน” หมายความว่า ผู้มีชื่อในทะเบียนบ้านในชุมชนนั้น

“คณะกรรมการชุมชน” หมายความว่า ตัวแทนของสมาชิกชุมชนซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกชุมชน

ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ.๒๕๕๕ แบ่งชุมชนออกเป็น ๖ ประเภท ดังนี้

๑. ชุมชนแออัด หมายความว่า ชุมชนที่มีลักษณะบ้านเรือนหนาแน่น ประชาชนอยู่อย่างแออัด

๒. ชุมชนเมือง” หมายความว่า ชุมชนที่มีลักษณะของบ้านเรือนอยู่รวมกันค่อนข้างหนาแน่นแต่ไม่แออัด มีสาธารณูปโภค สาธารณูปการ และการคมนาคมสะดวก

๓. ชุมชนชานเมือง หมายความว่า ชุมชนที่มีพื้นที่ด้านเกษตรกรรม มีบ้านเรือนไม่แออัด

๔. เคหะชุมชน หมายความว่า ชุมชนที่เคยอยู่ในความดูแลของการเคหะแห่งชาติ รวมทั้งชุมชน ที่การเคหะแห่งชาติยังคงดูแลอยู่ แต่ได้ให้ความยินยอมในการจัดตั้งเป็นชุมชนได้

๕. ชุมชนอาคารสูง หมายความว่า ชุมชนที่มีสภาพเป็นแฟลต คอนโดมิเนียม อพาร์ทเมนท์ หรืออาคารอย่างอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน ยกเว้นแฟลตของการเคหะแห่งชาติที่เป็นนิติบุคคล

๖. ชุมชนหมู่บ้านจัดสรร หมายความว่า ชุมชนที่มีการจัดสร้างขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยการจัดสรรที่ดิน ยกเว้นที่เป็นนิติบุคคล

กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน มีดังนี้

จากการศึกษาเอกสารต่างๆ พบได้ว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนมีนักวิชาการ อาทิ สมบูรณ์ อัมพนพนารัตน์ ได้ให้ความหมายว่า กระบวนการวางแผนที่แท้จริงหรือสมบูรณ์ จะต้องประกอบด้วย กระบวนการ ๔ ขั้นตอน ดังนี้

๑. ขั้นตอนการวางแผน (Planning) ซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญตัดสินใจในการกำหนดวิธีการใช้ทรัพยากรในการบริหารและจัดการใช้ทรัพยากร

๒. ขั้นการใช้ประโยชน์ (Utilization) ประชาชนจะเข้ามามีบทบาทลักษณะของการควบคุม และเป็นการเพิ่มระดับของการพึ่งพาตนเอง

๓. ขั้นการได้รับผลประโยชน์ (Obtaining Benefits) โดยประชาชนจะได้รับการแจกจ่ายผลประโยชน์จากชุมชนในพื้นที่ฐานที่เท่ากัน ติดตามประเมินผล

๔. ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม (Implementation) โดยประชาชนมีส่วนร่วม

หลักการสำคัญของการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนมี ดังนี้

๑. หลักการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างทางราชการและกับประชาชนโดยยึดความศรัทธาของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานหรือต่อบุคคล

๒. หลักการขจัดความขัดแย้ง ความขัดแย้งในเรื่องผลประโยชน์และความคิด จะมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานพัฒนาเป็นอย่างมากเพราะจะทำให้งานหยุดชะงักและล้มเหลว

๓. หลักการสร้างอุดมการณ์และค่านิยมในด้านความขยัน ความอดทน ความร่วมมือ ความซื่อสัตย์ และการพึ่งตนเอง เพราะอุดมการณ์เป็นเรื่องที่จะจูงใจประชาชนให้ร่วมสนับสนุนนโยบาย และเป้าหมายการดำเนินงาน และอาจก่อให้เกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

๔. การให้การศึกษอบรมอย่างต่อเนื่องเป็นการส่งเสริมให้คนมีความรู้ความคิดของตนเอง ช่วยให้ประชาชนมีความมั่นใจในตนเองมากขึ้น การให้การศึกษอบรมโดยให้ประชาชนมีโอกาสทดลองคิด ปฏิบัติ จะช่วยให้ประชาชนสามารถคุ้มครองตนเองได้ รู้จักวิเคราะห์ เห็นคุณค่าของงานและนำไปสู่การเข้าร่วมในการพัฒนา

๕. หลักการทำงานเป็นทีม สามารถนำไปใช้ในการแสวงหาความร่วมมือในการพัฒนาได้

๖. หลักการสร้างพลังชุมชน การรวมกลุ่มกันทำงานจะทำให้เกิดพลังในการทำงานและทำให้งานเกิดประสิทธิภาพ

๓. แนวคิดทฤษฎีภาวะผู้นำ

คือ การบริหารเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับงาน องค์กร ผู้ร่วมงานและผู้นำ หัวหน้าหรือผู้บังคับบัญชาของหน่วยงานนั้น ซึ่งมีหน้าที่เกี่ยวกับการดำเนินงานทั้งหมดของหน่วยงาน เพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ผู้นำอาจเป็นผู้บริหารหรือไม่ใช่ผู้บริหารก็ได้ ซึ่งภาวะผู้นำของผู้บริหารนี้ จะเป็นองค์ประกอบสำคัญต่อความสำเร็จล่งของโครงการต่างๆ ประกอบกับความรู้ความสามารถและทักษะของผู้บริหารต่อการสร้างภาวะผู้นำที่ดี จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นสำหรับผู้บริหารทุกคน

ภาวะผู้นำ หมายถึง ลักษณะผู้บังคับบัญชาที่มีการใช้อิทธิพล หรืออำนาจหน้าที่ในการจูงใจ ติดต่อสื่อสาร การตัดสินใจ การสร้างความสัมพันธ์กับผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนการกำหนดเป้าหมายในการทำงานและการควบคุมเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

ภาวะผู้นำเปลี่ยนแปลง หมายถึง การที่ผู้นำชุมชนกระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาหรือประชาชนในชุมชนมีความต้องการและมีความพึงใจมากกว่าที่มีอยู่ ก่อให้เกิดความภูมิใจในตนเอง กล้าเผชิญกับความเปลี่ยนแปลง และมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล สามารถนำองค์กรไปสู่ทิศทางใหม่ๆ อย่างสร้างสรรค์ และบรรลุเป้าหมายขององค์กร โดยมีลักษณะการใช้ภาวะผู้นำ ดังนี้

๑. การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ หมายถึง การที่ผู้นำชุมชนสร้างความเชื่อมั่นให้เกิดความเคารพนับถือในตนเอง อุทิศเวลาให้กับการปฏิบัติงานโดยไม่หวังสิ่งตอบแทน เป็นแบบอย่างที่ดีให้ประชาชนในชุมชนยึดเป็นแบบในการปฏิบัติตาม แสดงความสามารถในการทำให้ประชาชนเกิดความภูมิใจ ภูมิใจที่ได้ร่วมงานด้วย และเป็นผู้ที่มีความคิดบนพื้นฐานของคุณธรรมและจริยธรรม

๒. การสร้างแรงบันดาลใจ หมายถึง การที่ผู้นำชุมชนมีความกระตือรือร้นในการทำงาน กระตุ้นให้ประชาชนในชุมชนเกิดความเชื่อมั่นในการปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมาย เสริมสร้างเจตคติที่ดี แสดงความเชื่อมั่นว่าเมื่อประชาชนร่วมใจกันแล้วงานจะประสบความสำเร็จ โดยแสดงออกถึงการให้ความสำคัญของงานที่ประชาชนร่วมกันรับผิดชอบ

๓. การกระตุ้นทางปัญญา หมายถึง การที่ผู้นำชุมชนคอยชี้แนะจุดเด่น จุดด้อยของชุมชน เพื่อพัฒนางานให้ก้าวหน้าอยู่เสมอ กระตุ้นให้ประชาชนเกิดความคิด และแนวทางแก้ปัญหาใหม่ๆ ช่วยแนะนำแนวทางใหม่ๆ แก่ประชาชนมาใช้ในการทำงานภายในชุมชน และสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันของคนในชุมชน ตลอดจนสร้างกระบวนการในการตรวจสอบการทำงานของผู้นำชุมชนอยู่เสมอ

๔. การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล หมายถึง การที่ผู้นำปฏิบัติต่อประชาชนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลอย่างเท่าเทียมกัน ให้คำปรึกษา แนะนำแก่ประชาชนในชุมชน

ที่มีปัญหาในการปฏิบัติงาน มอบหมายให้ประชาชนรับผิดชอบงาน ตามความสามารถของแต่ละคนเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเปิดโอกาสให้มีการพัฒนาตนเองของคนในชุมชน

๔. ความรู้ด้านมนุษยสัมพันธ์

คือ วิชาที่ว่าด้วยศาสตร์และศิลปะ เพื่อเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคคล เพื่อให้เกิดความร่วมมือ ร่วมใจ ในการทำงานสำเร็จตามวัตถุประสงค์ เทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ เช่น ยิ้มแย้มแจ่มใส ปราศรัยด้วยไมตรี มีความจริงใจ ให้ความสำคัญ สัมพันธ์พร้อมมารยาท สานงานเป็นทีม

๕. วงจรคุณภาพเดมมิ่ง Deming cycle (PDCA)

การทำงานอย่างเป็นระบบด้วยวงจร Deming cycle (PDCA) มาประกอบใช้ในการดำเนินการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาชุมชน มีองค์ประกอบ ๔ ขั้นตอน คือ

๑. ขั้นการวางแผน (Plan) เป็นส่วนประกอบของวงจรที่มีความสำคัญ เนื่องจาก การวางแผนจะเป็นจุดเริ่มต้นของงานและเป็นส่วนสำคัญที่จะทำให้การทำงานในส่วนอื่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ การวางแผนในวงจรเดมมิ่ง เป็นการหาคำตอบประกอบของปัญหา โดยวิธีการระดมความคิด การเลือกปัญหา การหาสาเหตุของปัญหา การหาวิธีการแก้ไขปัญหา การจัดทำตารางการปฏิบัติงาน และการกำหนดวิธีการตรวจสอบและประเมินผล

๒. การปฏิบัติตามแผน (Do) เป็นการลงมือปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ในตารางการปฏิบัติงาน โดยสมาชิกในทีมต้องมีความเข้าใจถึงความสำคัญและความจำเป็นในการดำเนินงานตามแผนนั้นๆ

๓. ขั้นการทบทวนการตรวจสอบ (Check) เมื่อปฏิบัติงานตามแผนหรือการแก้ไขปัญหางานตามแผนแล้ว ผลลัพธ์เป็นอย่างไร สภาพปัญหาได้รับการแก้ไขตรงตามเป้าหมายที่ตั้งใจหรือไม่ซึ่งการไม่ประสบผลสำเร็จ อาจเกิดจากสาเหตุหลายประการ เช่น ไม่ปฏิบัติตามแผน ความไม่เหมาะสมของแผน หรือการเลือกใช้เทคนิคที่ไม่เหมาะสม หากไม่เป็นไปตามแผนอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยนใหม่ แต่หากแผนนั้นใช้งานได้ดีก็ปฏิบัติต่อไป

๔. ขั้นการดำเนินการให้เหมาะสม (Action) เป็นการกระทำภายหลังที่กระบวนการ ๓ ขั้นตอนตามวงจรได้ดำเนินการเสร็จแล้ว ขั้นตอนนี้เป็นการนำเอาผลจากขั้นการตรวจสอบ (C) มาดำเนินการให้เหมาะสมต่อไป

เครื่องมือนี้ใช้เพื่อที่จะนำไปสู่การดำเนินการ แก้ปัญหา ปรับปรุงและพัฒนางานให้สำเร็จลุล่วงไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

ข้อดีของ PDCA

การนำวงจร PDCA ไปใช้ทำให้ผู้ปฏิบัติมีการวางแผน ป้องกันปัญหาที่ไม่ควรเกิดขึ้น ช่วยลดความสับสนในการทำงาน ลดการใช้ทรัพยากรมากหรือน้อยเกินความพอดี ลดความสูญเสียในรูปแบบต่างๆการทำงานที่มีการตรวจสอบเป็นระยะ ทำให้การปฏิบัติงานมีความรัดกุมขึ้น และแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างรวดเร็วก่อนจะลุกลามการตรวจสอบที่นำไปสู่การแก้ไขปรับปรุง ทำให้ปัญหาที่เกิดขึ้นแล้วไม่เกิดซ้ำหรือลดความรุนแรงของปัญหา ถือเป็นกระบวนการนำความผิดพลาดมาใช้ให้เกิดประโยชน์ การใช้ PDCA เพื่อการแก้ปัญหา ด้วยการตรวจสอบว่ามีอะไรบ้างที่เป็นปัญหา เมื่อหาปัญหาได้ ก็นำมาวางแผนเพื่อดำเนินการตามวงจร PDCA ต่อไป

๖. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOS Analysis)

สามารถวิเคราะห์สภาพแวดล้อมปัจจัยภายในและภายนอก (SWOS Analysis) ที่มีผลต่อการดำเนินการพัฒนาชุมชนในพื้นที่เขตคันทันยาว ได้ดังนี้

จุดแข็ง (Strength)

๑. สำนักงานเขต มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
๒. มีระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ.๒๕๕๕ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
๓. สำนักงานเขต มีผู้แทนชุมชน คณะกรรมการชุมชนครบทุกชุมชน ที่ช่วยในการติดต่อประสานงานด้านการพัฒนาชุมชน
๔. กรุงเทพมหานคร จัดการอบรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนเป็นประจำทุกปี
๕. สำนักงานเขต มีแผนการพัฒนาชุมชนประจำปี
๖. สำนักงานเขต มีการทำงานเชิงรุก

จุดอ่อน (Weakness)

๑. บุคลากรมีภารกิจสำคัญ เร่งด่วน ส่งผลให้ขาดการประสานงานบางช่วงเวลากับคณะกรรมการชุมชน
๒. บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชน
๓. บุคลากรไม่ปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่กำหนด

โอกาส (Opportunity)

๑. นโยบาย “ประชารัฐ” เป็นการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน
๒. กรุงเทพมหานคร มีนโยบายด้านการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
๓. ภาคเอกชนได้นำหลัก CSR (Corporate Social Responsibility) = ความรับผิดชอบต่อสังคม มาใช้เพื่อเป็นการคืนกำไรให้สังคมและเป็นการสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ให้กับบริษัทของตนเอง

อุปสรรค (Threat)

๑. ความแตกต่างทางสังคม และวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่
๒. การแทรกแซงของกลุ่มทางการเมือง ในการชิงการนำประชาชน จึงเกิดความเข้มแข็งน้อย
๓. คณะกรรมการชุมชนและสมาชิกในชุมชนส่วนหนึ่งยังขาดความเข้าใจในบทบาทและภาระหน้าที่ของตนเอง ด้วยความเคยชินกับการบริหารแบบเดิม ที่ตนเป็นฝ่ายรับเพียงฝ่ายเดียว
๔. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร การดำเนินงานในชุมชนมีน้อย
๕. คณะกรรมการชุมชนมีสถานะผู้นำน้อย
๖. คณะกรรมการชุมชน ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

๖. กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

จัดการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในหลักการพัฒนาชุมชนให้แก่คณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตคันทันยาว โดยมีวิธีการดำเนินการ ดังนี้

กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้เกี่ยวข้อง

ลำดับ	แนวทางการดำเนินการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
๑	<u>วางแผนการดำเนินงาน (Plan)</u> -ขออนุมัติโครงการ -แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการโครงการ -จัดทำรายละเอียดกำหนดการ -ประชาสัมพันธ์การดำเนินโครงการผ่านช่องทางต่างๆ -ประสานวิทยากร -ประสานรายชื่อผู้เข้ารับการอบรม -จัดประชุมเจ้าหน้าที่ดำเนินโครงการเพื่อมอบหมายงาน -ขออนุมัติบุคคลภายนอกเข้าร่วมโครงการ -จัดเตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ เอกสาร,อาหาร,อาหารว่างและเครื่องดื่ม,สถานที่,เครื่องฉายโปรเจคเตอร์,ปากกามาเมจิก,ป้ายไวเนิล,ห้องประชุม -แบบลงทะเบียน -แบบประเมินผลโครงการ	-ผู้อำนวยการเขต/ผู้อนุมัติโครงการ -หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม/ผู้เสนอโครงการ -เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม/ผู้ดำเนินโครงการ -คณะกรรมการชุมชน/ผู้เข้ารับการอบรม	ดำเนินการในเดือนพฤษภาคม - กรกฎาคม ๒๕๖๐
๒	<u>ดำเนินการ/ปฏิบัติการตามแผน (Do)</u> -ลงทะเบียนผู้เข้ารับการอบรม -พิธีเปิดโครงการ -ประเมินผลโครงการ (ก่อนการอบรม) -อบรมให้ความรู้ และอบรมเชิงปฏิบัติการ -ผู้เข้ารับการอบรมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น/เสนอแนะแนวทางการพัฒนาชุมชน -ประเมินผลโครงการ (ความพึงพอใจ) -ประเมินผลโครงการ (หลังการอบรม)	-ผู้อำนวยการ พร้อมผู้บริหารเขต -หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม -เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม -วิทยากร -คณะกรรมการชุมชน	๑๙-๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๐
๓	<u>ประเมินผล (Check)</u> -สรุปแบบประเมินผลโครงการ -ประมวลผลการดำเนินโครงการ -รายงานผลการดำเนินโครงการต่อผู้บังคับบัญชา	-เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม	๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐

๔	ติดตามผล ปรับปรุง/พัฒนา (Action)	-เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและ สวัสดิการสังคม	ปีงบประมาณ ๒๕๖๐
---	----------------------------------	---	--------------------

๗. ระยะเวลาการดำเนินการ

แผนจัดการอบรม การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาชุมชน กำหนดดำเนินการในปีงบประมาณ ประจำปี พ.ศ.๒๕๖๐ ดังนี้

กิจกรรม	งบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๐				หมายเหตุ
	พฤษภาคม	มิถุนายน	กรกฎาคม	สิงหาคม	
๑. ขั้นตอนเตรียมการ	←	→			
๒. ขั้นตอนดำเนินการ				↔	
๓. ขั้นตอนประเมินผล				↔	

๘. งบประมาณ

เบิกจ่ายจากงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ.๒๕๖๐ แผนงานพัฒนาชุมชน งานพัฒนาชุมชน หมวดรายจ่ายอื่น รายการค่าใช้จ่ายในการดำเนินโครงการส่งเสริมกระบวนการพัฒนาชุมชน มีผู้เข้ารับการอบรม จำนวน ๑๒๓ คน และเจ้าหน้าที่ดำเนินการ จำนวน ๑๐ คน รวม ๑๓๓ คน เป็นเงินทั้งสิ้น ๖๖,๕๐๐.-บาท (หกหมื่นหกพันห้าร้อยบาทถ้วน) โดยมีรายละเอียดค่าใช้จ่าย ดังนี้

๑. ค่าสมนาคุณวิทยากร (ราชการ) เป็นเงิน ๒๑,๖๐๐.-บาท
(๖๐๐.-บาท x ๓ คน x ๖ ชั่วโมง x ๒ วัน)
 ๒. ค่าอาหาร ค่าอาหารว่างและเครื่องดื่ม เป็นเงิน ๓๙,๙๐๐.-บาท
(๑๕๐.-บาท x ๑๓๓ คน x ๒ วัน)
 ๓. ค่าวัสดุอุปกรณ์ เป็นเงิน ๕,๐๐๐.-บาท
- รวมเป็นเงินทั้งสิ้น ๖๖,๕๐๐.-บาท (หกหมื่นหกพันห้าร้อยบาทถ้วน)

๙. แนวทางการติดตามและประเมินผล

เป้าหมาย (ผลผลิต/Output)	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
จัดการอบรมให้ความรู้ความ เข้าใจในหลักการพัฒนาชุมชน ให้แก่คณะกรรมการชุมชน ตามระเบียบกรุงเทพมหานคร ในพื้นที่เขตคันนายาว จำนวน ๔๑ ชุมชนๆ ละ ๓ คน รวมทั้งสิ้น ๑๒๓ คน	-มีผู้เข้ารับการอบรม อย่างน้อย ร้อยละ ๘๐ -มีผู้ผ่านการอบรมที่มีความรู้ เพิ่มขึ้นอย่างน้อย ร้อยละ ๘๐	-รายชื่อคณะกรรมการชุมชน ที่ลงทะเบียนเข้ารับการอบรม -แบบทดสอบความรู้ ก่อนและหลังการอบรม -รายงานผลการอบรม

วัตถุประสงค์ (ผลลัพธ์/Outcome)	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
๑. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการชุมชนและประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง	-คณะกรรมการชุมชน ที่ผ่านการอบรมนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้ครบทุกชุมชน และมีการดำเนินการประชุมคณะกรรมการชุมชน โดยมีประชาชนในชุมชน ร่วมรับฟังและเสนอแนะความเห็น เดือนละ ๑ ครั้ง	-รายงานการประชุม ประจำเดือนของแต่ละชุมชน โดยมีข้อมูลการพัฒนาชุมชน ครบ ทั้ง ๕ ด้าน
๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่คณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนของตนเอง	-คณะกรรมการชุมชนสามารถจัดทำแผนการพัฒนาชุมชน ได้ถูกต้องครบ ทั้ง ๕ ด้าน	-แผนการพัฒนาชุมชนประจำปี -รายงานการประชุมประจำเดือนของแต่ละชุมชน
๓. เพื่อส่งเสริมให้คณะกรรมการชุมชน เกิดการใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ	-คณะกรรมการชุมชน ดำเนินการพัฒนาชุมชนของตนเองโดยใช้เงินสนับสนุน การดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน	-รายงานการประชุมประจำเดือน -แบบรายงานผลการใช้จ่ายเงินสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้อง -ภาพกิจกรรม

๑๐. ข้อเสนอแนะ

๑๐.๑ กรุงเทพมหานคร ควรกำหนดออกเป็นนโยบายให้มีชุมชนต้นแบบของการพัฒนาชุมชนในบริบทต่างๆ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ชุมชนมองหาความเป็นต้นแบบของตนเอง และพัฒนาความเป็นต้นแบบสู่พื้นที่เรียนรู้ให้กับกลุ่มผู้นำชุมชนอื่นๆ

๑๐.๒ กรุงเทพมหานคร ควรปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนเพื่อให้เกิดความสอดคล้องในการให้บริการประชาชนและทันสมัย

๑๐.๓ กรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขต ควรจัดตั้งศูนย์ประชารัฐ เพื่อบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน

๑๐.๔ สำนักงานเขต ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมนำเสนอผลงานขอคณะกรรมการชุมชนในที่ประชุมกรรมการชุมชนประจำเดือนอย่างต่อเนื่องทุกเดือน เพื่อเป็นการสร้างขวัญ กำลังใจ และยกย่อง ชมเชยให้แก่คณะกรรมการชุมชนที่มีผลการดำเนินการพัฒนาชุมชนได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช
พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘
แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะ ๑๒ ปี (พ.ศ.๒๕๕๒ - ๒๕๖๓)
ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ.๒๕๕๔ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๕๕
สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ “PDCA” วงจรสู่ความสำเร็จ”
ผศ.ดร.จิตรกร โปธังาม ทฤษฎีและหลักการพัฒนาชุมชน

การส่งเสริมกระบวนการพัฒนาชุมชน “กรณี การเบิกจ่ายเงินสนับสนุน
การดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน” ในพื้นที่เขตคันนายาว

นางสายฝน สัมขันธ์
นักพัฒนาสังคมชำนาญการ
ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม
สำนักงานเขตคันนายาว

เลขที่ ๔๕

หลักการและเหตุผล

กรุงเทพมหานครในฐานะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ มีภาระหน้าที่ในการบริหารราชการ พระราชบัญญัติระเบียบบริการราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ.๒๕๒๘ ตลอดจนกฎหมายอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการให้บริการแก่ประชาชนในด้านต่างๆ

แผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ระยะที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๕๒-๒๕๖๓) มุ่งเน้นการพัฒนาเมือง และพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนควบคู่กัน

ระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ.๒๕๕๕

“การพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง จำเป็นต้องเริ่มต้นที่การพัฒนาคนให้รู้จักตัวเอง รู้ปัญหาของตนเองและชุมชน รู้ทรัพยากรที่มีอยู่ในชุมชน และเชื่อว่าตนจะพึ่งตนเองได้จนนำไปสู่ชุมชนเข้มแข็ง”

วัตถุประสงค์

- เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการชุมชน และประชาชนเกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง
- เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่คณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนของตนเอง
- เพื่อส่งเสริมให้คณะกรรมการชุมชนเบิกจ่ายเงินสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน ให้เกิดความคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ

เป้าหมาย

จัดอบรมให้ความรู้ความเข้าใจในหลักการพัฒนาชุมชนให้แก่คณะกรรมการชุมชนในพื้นที่เขตคันนายาว แบบ ไป-กลับ เป็นเวลา ๒ วัน ผู้เข้ารับการอบรมประกอบด้วย คณะกรรมการชุมชน จำนวน ๔๑ ชุมชนๆ ละ ๓ คน รวมทั้งสิ้น ๑๒๓ คน

แนวคิด/ทฤษฎี ที่นำมาใช้ในการดำเนินงาน

- หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง
- หลักการพัฒนาชุมชน
- แนวคิดภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
- การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก (SWOT)
- วงจรบริหารงานคุณภาพ (PDCA)
- มนุษย์สัมพันธ์

แนวคิดการพัฒนาชุมชน

การดำเนินการเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง
ที่ดีขึ้นอย่างมีระบบแบบแผน ทั้ง ๕ ด้าน
กายภาพ สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม อนามัยและจิตใจ

หลักสำคัญของการมีส่วนร่วม

- การสร้างความสัมพันธ์
- การขจัดความขัดแย้ง
- สร้างอุดมการณ์-ค่านิยม
- การศึกษาอบรม หาความรู้
- การทำงานเป็นทีม
- การสร้างพลังชุมชน

กระบวนการมีส่วนร่วม

- ขั้นการวางแผน
- ขั้นการใช้ประโยชน์
- ขั้นการได้รับผลประโยชน์
- ขั้นตอนกิจกรรม

แนวคิด/ทฤษฎี
ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง

จุดแข็ง (Strength)

๑. สำนักงานเขต มีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน
๒. มีระเบียบกรุงเทพมหานครว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ.๒๕๕๕ เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน
๓. สำนักงานเขต มีผู้แทนชุมชน คณะกรรมการชุมชนครบทุกชุมชน ที่ช่วยในการติดต่อประสานงานด้านการพัฒนาชุมชน
๔. กรุงเทพมหานคร จัดการอบรมพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน คณะกรรมการชุมชน ในการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนเป็นประจำทุกปี
๕. สำนักงานเขต มีแผนการพัฒนาชุมชนประจำปี
๖. สำนักงานเขต มีการทำงานเชิงรุก

จุดอ่อน (Weakness)

- บุคลากรมีภารกิจสำคัญ เร่งด่วน ส่งผลให้ขาดการประสานงานบางช่วงเวลากับคณะกรรมการชุมชน
- บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดการตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาชุมชนแบบมีส่วนร่วมของประชาชน
- บุคลากรไม่ปฏิบัติงานตามแผนการดำเนินงานที่กำหนด

โอกาส (Opportunity)

- นโยบาย “ประชารัฐ” เป็นการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน
- กรุงเทพมหานคร มีนโยบายด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน
- ภาคเอกชนได้นำหลัก CSR (Corporate Social Responsibility) = ความรับผิดชอบต่อทางสังคม มาใช้เพื่อเป็นการคืนกำไรให้สังคมและเป็นการสร้างชื่อเสียงและภาพลักษณ์ให้กับบริษัทของตนเอง

อุปสรรค (Threat)

๑. ความแตกต่างทางสังคม และวัฒนธรรมของประชาชนในพื้นที่
๒. การแทรกแซงของกลุ่มทางการเมือง ในการชิงการนำประชาชน จึงเกิดความขัดแย้งน้อย
๓. คณะกรรมการชุมชนและสมาชิกในชุมชน ส่วนหนึ่งยังขาดความเข้าใจ ในบทบาทและภาระหน้าที่ของตนเอง ด้วยความเคยชินกับการบริหาร แบบเดิม ที่ตนเป็นฝ่ายรับเพียงฝ่ายเดียว
๔. การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร การดำเนินงานในชุมชนมีน้อย
๕. คณะกรรมการชุมชน มีสภาวะผู้นำน้อย
๖. คณะกรรมการชุมชน ขาดกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ของตนเอง

กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้เกี่ยวข้อง

ลำดับ	แนวทางการดำเนินการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
๑.	<p><u>วางแผนการดำเนินงาน (Plan)</u></p> <ul style="list-style-type: none"> -ขออนุมัติโครงการ -แต่งตั้งเจ้าหน้าที่ดำเนินการ -กำหนดแผนการดำเนินงาน -ประชาสัมพันธ์ -ประสานวิทยากร -ประสานรายชื่อผู้เข้ารับการอบรม -ประชุมเจ้าหน้าที่/มอบหมายงาน -ขออนุมัติบุคคล/เข้าร่วมโครงการ -เตรียมวัสดุ/อุปกรณ์ เอกสาร,อาหาร,อาหารว่างและเครื่องดื่ม, สถานที่,เครื่องฉายโปรเจคเตอร์,ปากกาเมจิก ,ป้ายไวเนิล,ห้องประชุม,แบบลงทะเบียน,แบบประเมินผลโครงการ 	<p>ผู้อำนวยการเขต/ผู้อนุมัติโครงการ</p> <p>-หัวหน้าฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม/ผู้เสนอโครงการ</p> <p>-เจ้าหน้าที่ฝ่ายพัฒนาชุมชนและสวัสดิการสังคม/ผู้ดำเนินโครงการ</p>	<p>ดำเนินการ</p> <p>ในเดือน</p> <p>พฤษภาคม -</p> <p>กรกฎาคม</p> <p>๒๕๖๐</p>

กรอบแนวทางการดำเนินการและผู้เกี่ยวข้อง

ลำดับ	แนวทางการดำเนินการ	ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง	ระยะเวลา
๒.	<u>ดำเนินการ/ปฏิบัติการตามแผน (Do)</u> -อบรมให้ความรู้,เชิงปฏิบัติการ -ประเมินผลความรู้ความเข้าใจผู้เข้ารับการอบรม (หลังก่อนและอบรม) -ประเมินผลความพึงพอใจ	เจ้าหน้าที่,วิทยากร, คณะกรรมการชุมชน	๑๙ - ๒๐ สิงหาคม ๒๕๖๐
๓.	<u>ประเมินผล (Check)</u> -สรุปแบบประเมินผลโครงการ -ประมวลผลการดำเนินโครงการ -รายงานผลการดำเนินโครงการ	เจ้าหน้าที่	๒๑ สิงหาคม ๒๕๖๐
๔.	<u>ติดตามผล ปรับปรุง/พัฒนา (Action)</u>	เจ้าหน้าที่	ปิงป ประมาณ ๒๕๖๑

แนวทางการติดตามและประเมินผล

เป้าหมาย (ผลผลิต/Output)	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
<p>จัดการอบรมให้ความรู้ความเข้าใจ ในหลักการพัฒนาชุมชนให้แก่ คณะกรรมการชุมชน ตามระเบียบ กรุงเทพมหานคร ในพื้นที่เขตคัน นายาว จำนวน ๔๑ ชุมชนๆ ละ ๓ คน รวมทั้งสิ้น ๑๒๓ คน</p>	<p>-มีผู้เข้ารับการอบรม อย่าง น้อย ร้อยละ ๘๐</p> <p>-มีผู้ผ่านการอบรม ที่มีความรู้ เพิ่มขึ้น อย่างน้อย ร้อยละ ๘๐</p>	<p>-รายชื่อคณะกรรมการชุมชน ที่ ลงทะเบียนเข้ารับการอบรม</p> <p>-แบบทดสอบความรู้ ก่อนและหลังการอบรม</p> <p>-รายงานผลการอบรม</p>

วัตถุประสงค์ (ผลลัพธ์/Outcome)	ตัวชี้วัด	วิธีการ/เครื่องมือ
<p>๑. เพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้คณะกรรมการชุมชน และประชาชน เกิดการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง</p> <p>๒. เพื่อเพิ่มศักยภาพให้แก่คณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนการพัฒนาชุมชนของตนเอง</p> <p>๓. เพื่อส่งเสริมให้คณะกรรมการชุมชน การใช้งบประมาณอย่างคุ้มค่า และมีประสิทธิภาพ</p>	<p>-คณะกรรมการชุมชน ที่ผ่านการอบรมนำความรู้ไปถ่ายทอดแก่ผู้อื่นได้ครบทุกชุมชน และมีการดำเนินการประชุมคณะกรรมการชุมชน โดยมีประชาชนในชุมชน ร่วมรับฟังและเสนอแนะความเห็น เดือนละ ๑ ครั้ง</p> <p>-คณะกรรมการชุมชน สามารถจัดทำแผนการพัฒนาชุมชน</p> <p>ได้ถูกต้องตามระเบียบ ครบทั้ง ๕ ด้าน</p> <p>-คณะกรรมการชุมชน ดำเนินการพัฒนาชุมชนของตนเอง โดยใช้เงินสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน</p>	<p>-รายงานการประชุมประจำเดือนของชุมชน โดยมีการพัฒนาชุมชนครบ ทั้ง ๕ ด้าน</p> <p>-แผนการพัฒนาชุมชน</p> <p>-รายงานการประชุมประจำเดือนของแต่ละชุมชน</p> <p>-รายงานการประชุมประจำเดือน</p> <p>-แบบรายงานผลการใช้จ่ายเงินสนับสนุนการดำเนินงานของคณะกรรมการชุมชน พร้อมเอกสารการเบิกจ่ายตามระเบียบ</p> <p>-ภาพกิจกรรม</p>

ข้อเสนอแนะ

๑. กรุงเทพมหานคร ควรกำหนดออกเป็นนโยบายให้มีชุมชนต้นแบบของการพัฒนาชุมชน ในบริบทต่างๆ โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม เพื่อให้ชุมชนมองหาความเป็นต้นแบบของตนเอง และพัฒนาความเป็นต้นแบบสู่พื้นที่เรียนรู้ให้กับกลุ่มผู้นำชุมชนอื่นๆ
๒. กรุงเทพมหานคร ควรปรับปรุงกฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชน เพื่อให้เกิดความสอดคล้องในการบริการประชาชน ให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ในปัจจุบัน และเป็นมาตรฐานกลางในการถือปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง และมีประสิทธิภาพ
๓. กรุงเทพมหานคร และสำนักงานเขต ควรจัดตั้งศูนย์ประชารัฐ เพื่อบูรณาการการทำงาน ระหว่างหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน
๔. สำนักงานเขต ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมนำเสนอผลงานขอคณะกรรมการชุมชนในที่ประชุม กรรมการชุมชน เพื่อเป็นการสร้างขวัญ กำลังใจ และยกย่อง ชมเชย ให้แก่คณะกรรมการ ชุมชนที่มีผลการดำเนินการพัฒนาชุมชนได้อย่างถูกต้องครบถ้วน

จบการนำเสนอ
..ขอบคุณค่ะ..

